

- здатність поступатися власним інтересам заради інших;

- спрямованість особистості «на об'єкт».

Ці показники можна об'єднати у розроблені критерії, які запропонувала Загороднюк Т. С. стосовно виховання почуття корисності у підлітків, а саме: *когнітивний критерій* (показники: знання сутності та складових почуття вдячності); *емоційно-ціннісний критерій* (показники: емпатія, рефлексія); *поведінково-діяльнісний критерій* (турботливе ставлення до оточуючих, здатність поступатися власним інтересам, спрямованість особистості «на об'єкт», готовність до соціальної поведінки) [1, с. 10].

На основі визначених критеріїв та показників виокремлено три рівні сформованості почуття милосердя: соціально - активний, вибірково – соціально-активний та соціально - індивідуальний.

Ці визначені критерії та рівні сформованості почуття милосердя на констатувальному етапі експерименту дозволяють проаналізувати результати, представити методику виховання почуття милосердя у студентів та педагогічні умови її впровадження.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, можемо дійти висновку, що виховання почуття милосердя в студентської молоді, як одного з найважливіших компонентів характеру особистості, безпосередньо залежить від рівня розвитку емоційних та чуттєвих якостей індивідів. Проведений нами аналіз, дає можливість стверджувати, що

волонтерська, благодійна діяльність сприяє розвитку емоційних та чуттєвих компонентів, які надають можливість виховувати в студентської молоді загальнолюдські цінності, сприяти становленню та розвитку їх як особистостей і допомагає зрозуміти, що людина це – головна цінність. Відповідно, розвиток цивілізованого, гуманного суспільства неможливий без формування альтруїстичної поведінки, виховання милосердя та здатності до добродійності, яку забезпечує участь у волонтерській діяльності.

Список використаних джерел:

1. Загороднюк Т. С. Виховання почуття корисності для іншого як моральної цінності підлітка: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец.13.00.07 «Теорія і методика виховання» / Т.С. Загороднюк – Київ, 2011. – 21 с.
2. Загороднюк Т. Методика виховання почуття корисності для інших в учнів підліткового віку// Рідна школа. – 2009. – С. 43–47.
3. Савченко С.В. Науковотеретичні засади соціалізації студентської молоді у позанавчальній діяльності в умовах регіонального освітнього простору: Автореф. дис. ... доктора пед. наук: 13.00.05 / Луганський нац. пед. ун-т. – Луганськ, 2004. – 43 с.
4. Соціально-педагогічна діагностика : наук.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н. П. Краснова, Л. П. Харченко, Я. І. Юрків, І. С. Сьомкіна ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2011. – 429 с.
5. Harrold R. How to volunteer // The Volunteer Bulletin / March, 2002. P. 45.

УДК 378.046-021.68-051:502(09)

Жорова І.Я.

ІНТЕРНЕТ- ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

У статті розглянуто можливості Інтернет-технологій щодо розвитку професіоналізму вчителів природничих дисциплін. У контексті окресленого питання визначено тенденції змін у професійній діяльності вчителя, наголошено на важливості розвитку вмінь з пошуку та обробки інформації.

Проаналізовано складові інформаційного освітнього простору: портали, сайти, спільноти, форуми, блоги, теле- і відео конференції, вікі-середовища та ін.

У статті також представлено огляд інформаційних ресурсів для вчителів природничих дисциплін.

Ключові слова: Інтернет-технології, інформаційне освітнє середовище, вчителі природничих дисциплін, блог, сайт, освітній портал, вікі-середовище.

Жорова И.Я. Интернет-технологии как средство профессионального развития учителей естественных дисциплин. В статье рассмотрены возможности Интернет-технологий по развитию профессионализма учителей естественных дисциплин. В контексте обозначенного вопроса определены тенденции изменений в профессиональной деятельности учителя, отмечена важность развития умений поиска и обработки информации.

Проанализированы составляющие информационного образовательного пространства: порталы, сайты, сообщества, форумы, блоги, теле- и видеоконференции, вики-среды и др.

В статье также представлен обзор информационных ресурсов для учителей естественных дисциплин.

Ключевые слова: Интернет-технологии, информационная образовательная среда, учителя естественных дисциплин, блог, сайт, образовательный портал, Вики-среда.

Zhorova I.Y. Internet technologies as teachers of natural sciences professional development means. The article considers the possibilities of Internet technologies on the professional development of teachers of Natural Sciences. In the context of the identified issue mentioned trends in the professional activity of the teacher, the search and information processing skills development importance have been noted.

Advantages of remote interaction of teachers in the educational environment are: independence from location, online methodological support updating, the availability of alternative sources of information, practical pedagogical interaction.

The components of information educational space being analyzed are as follows: portals, websites, communities, forums, blogs, television and video conferencing, wiki environment and others. Considering in more detail the services for creation blogs and websites, criteria for their evaluation (consistency, adaptability, sociability, values); information resources educational portals. The article also presents the potential of the Wiki environment in which the collection, analysis and dissemination of information have been given. Characterized Wikis, enhances professional development of teachers: emphasize theoretical knowledge, increase educational needs, create conditions for educators' search and creativity.

The article also presents an overview of information resources for teachers of Natural Sciences.

Key words: Internet technology, information educational environment, teachers of Natural Sciences, blog, website, educational portal, Wiki environment.

Постановка проблеми. Початок третього тисячоліття позначений надшвидкими темпами інформатизації суспільства. Розвиток системи освіти, орієнтований на входження у світовий освітній простір, зумовлює розширення професійних запитів педагогів та стверджує необхідність постійного обміну теоретичними знаннями і практичним досвідом з колегами.

Інформаційне середовище, а відтак і освітній простір, дедалі більше стають полі функціональними та змістовно насиченими. Широкі можливості для актуалізації професійних знань, отримання практикоорієнтованої інформації та багатогранної взаємодії педагогів надає використання інформаційно-комунікаційні технологій, у тому числі мережі Інтернет.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблемам інформатизації освіти, упровадженню нових інформаційних технологій у навчальний процес присвячено праці В.Ю. Бикова, Є.Д. Потаракіна, Г.В. Стеценко, Н.В. Морзе, С.А. Ракова, Ю.С. Рамського, В.Д. Руденка, О.В. Співаковського, Н.Р. Балік та інших

Метою статті є висвітлення можливостей Інтернет-технологій щодо розвитку професіоналізму вчителів природничих дисциплін.

Виклад основного матеріалу. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій розширює освітній простір післядипломної освіти вчителів природничих дисциплін. Зокрема, поряд із використанням друкованих носіїв інформації значний освітній потенціал містять мультимедіа ресурси та мережа Інтернет.

За таких умов професійний розвиток вчителів визначається вмінням знаходити і отримувати, критично осмислювати та використовувати нову інформацію. Продуктивність означеного процесу передбачає самоменеджмент професійного розвитку. Його неперервний характер зумовлюється необхідністю актуалізації професійного та загальнокультурного розвитку відповідно до соціально детермінованих вимог.

Слід зазначити, що застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, в тому числі мережевих, є засобом створення інформаційного освітнього середовища нової якості з можливістю побудови та впровадження системи електронного навчання. Одержують розвиток наступні технології:

- електронного навчання (e-learning) – віртуальні аудиторії, віртуальні навчальні заклади, Вебквести, Блоги. Електронне навчання передбачає використання інтернет-технологій, електронних бібліотек, навчально-методичних мультимедіа матеріалів, віртуальних лабораторних практикумів та ін.:

- мобільного навчання (m-learning) – передача навчальної інформації на мобільні пристрої з використанням WAP і GPRS технологій.

- всепроникаючого навчання (u-learning) – технології неперервної освіти з використанням інформаційно-комунікаційних засобів у всіх сферах життя суспільства.

- змішаного навчання (blended learning) – передбачає створення комфортного освітнього інформаційного середовища, системи комунікацій, що доставляють необхідну інформацію [2].

Створення якісного інформаційно-освітнього середовища та його успішне функціонування створює умови для здійснення індивідуальної інформаційної

діяльності, спрямованої на професійний і особистісний розвиток вчителя [3]. З огляду на це, широке запровадження інформаційно-комунікаційних технологій у освітній простір післядипломної освіти створює умови для якісної трансформації педагогічної діяльності, значно збільшує дидактичний, інформаційний, методичний та технологічний потенціал вчителя, стимулює збільшення його освітніх потреб.

Сучасний професійний розвиток педагогів передбачає активне застосування дистанційних освітніх технологій. До переваг дистанційної взаємодії вчителів в освітньому середовищі відносять: незалежність від місця знаходження, оперативне оновлення методичного забезпечення, доступність альтернативних джерел інформації, практична спрямованість педагогічної взаємодії.

Багатофункціональність засобів мережі Інтернет – збереження, відтворення та обмін різноманітною інформацією (тексти, графічні зображення, звук, мовлення, відео) дозволяє виокремити дві групи форм дистанційної взаємодії педагогів:

Із зворотнім зв'язком:

- онлайн-семінари (веб-конференції, вебінари) – онлайн спілкування через Інтернет в режимі реального часу, що передбачає наявність звукового та відео формату;
- офлайн-конференції – передбачають ознайомлення з матеріалами учасників конференції у зручний для користувача час з можливістю подальшого обговорення на форумі або у чаті;
- електронна пошта – пересилання електронних повідомлень через глобальну мережу;
- чат – засіб обміну повідомленнями в режимі реального часу;
- веб-форуми – спілкування користувачів на веб-сайтах, що не передбачає заздалегідь визначеного часу.

Без зворотного зв'язку:

- віртуальні-бібліотеки;
- електронні матеріали (бази даних, електронні довідники, електронні бібліотеки).

Значні переваги мережевого спілкування у порівнянні з електронною поштою, форумами і чатами містить блогосфера, що зумовлено інтерактивністю дій користувачів. Блог – це інтернет-журнал подій, основною ознакою якого є постійне поповнення текстовою та медіа-інформацією. Основними сервісами для створення блогів сьогодні є Livejournal, Liveinternet, Blogger, Блоги@mail.ru, Планета рамблер, та ін. Слід зазначити, що останнім часом блог стає якісним показником професійної діяльності вчителя. Підтвердженням цієї думки є оцінювання якості ведення блог-журналу у межах конкурсу «Вчитель року» починаючи з 2013 року, де основними критеріями виступають:

- змістовність – відповідність повідомлень тематиці блогу, стиль й грамотність наявних повідомлень, змістовність науково-методичних матеріалів, наявність змістовної інформації про автора блогу (портфоліо), актуальність поданих матеріалів;

- технологічність – оригінальність дизайну, кольорове оформлення, читабельність інформації, запам'ятовуваність доменного імені, мультимедійність, можливості пошуку, перекладу на інші мови тощо;

– соціальність – наявність зворотнього зв'язку, оцінка контенту блогерами і користувачами, наявність пов'язаної ресстрації в соціальних мережах та посилань на інші сайти, наявний рівень мережевої культури, відображення результативності роботи вчителя (участь у семінарах, конференціях, нагороди, грамоти);

– значимість – значущість методичних матеріалів для інших вчителів, практикоорієнтованість інформаційного наповнення для різних категорій користувачів, частота оновлення (новизна матеріалів, періодичність оновлення інформації), інноваційність, рейтинг, відвідуваність.

Додаткові розширені технологічні та інтерактивні можливості містять веб-сайти. Освітнями широко застосовуються такі конструктори сайтів як Ucoz, Wix, Nethouse, Umi та ін. До прикладу, персональний сайт вчителя біології Л.І. Гуржій (<http://bio-l.ucoz.ua/index/0-2>) містить сторінки – новини, потрфолю, кабінет біології, методичні розробки, каталог сайтів, фотоальбоми, відео, дошка оголошень, блог, форум, книга відгуків та ін; блог вчителя географії Г.М. Кваснікевич (<http://klasnaocinka.com.ua/uk/article/blog-vchiteliv-biologiyi.html>) містить розділи – фотогалерея, новини світу, географія 6 клас, географія 7 клас, географія України, географічні задачі, методичні доробки, корисні посилання та ін.).

Зручною версією для пошуку інформації є концептрація блогів на освітніх порталах («Класна оцінка», «Щоденник»). До прикладу на порталі «Класна оцінка» представлено консолідовану інформацію для вчителів природничих дисциплін – віртуальну освітню лабораторію, приклади тестових завдань, схеми аналізу уроків та ін. (<http://klasnaocinka.com.ua/uk/article/blog-vchiteliv-biologiyi.html>); корисні посилання для вчителів-предметників (<http://klasnaocinka.com.ua/en/article/korisni-posilannya-dlya-vchiteliv-geografiyi.html>) та ін. Серед переваг таких порталів слід відзначити простоту створення, можливість інтерактивного спілкування з метою обміну досвідом, швидкий пошук практико орієнтованої інформації та ін.

Поряд із інтернет-технологіями, що передбачають інтерактивне спілкування, значний інформаційний ресурс містить технологія Wiki. Вона призначена для збору, аналізу та поширення інформації. Інструменти Вікі-середовища характеризуються поліфункціональністю (інформаційне джерело, засіб організації спільної роботи над колективними проектами, колективна електронна дошка, база даних педагогічного досвіду).

Фахівці у галузі інформаційно-комунікаційних технологій розглядають Вікі-сайти як платформу для роботи з освітніми веб-ресурсами та характеризують їх за такими ознаками:

- технологічність – гнучка структура, що дозволяє вносити значну кількість змін, звертатися до попередньої версії документу, коментувати, створювати нові сторінки;
- інформаційність – джерело інформації, каталог освітніх веб-ресурсів;
- функціональність – спільна розробка освітніх веб-ресурсів, їх публікація та відкрите обговорення;
- соціалізація – формування мережевих освітніх співтовариств.

Зазначені характеристики Вікі-сайтів розширюють можливості професійного розвитку вчителів:

актуалізують теоретичні знання, збільшують освітні потреби, створюють умови для педагогічного пошуку і творчості.

Ефективність Вікі-технологій зумовлює реалізацію низки освітніх проектів, у тому числі за участю вчителів природничих дисциплін. До прикладу, на порталі Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти у рамках проекту «Екологія і сталій розвиток: зміни життя на краще!» (2011-2015), було створено «Регіональну Вікіпедію», що стала майданчиком для реалізації проектів освітян Миколаївської області [1].

Серед низки Вікі-сайтів на увагу заслуговує Вікі-Освіта, що являє собою мережеве об'єднання учасників навчально-виховного процесу для:

- спільного створення зібрання сучасних, безкоштовних, вільно розповсюджуваних освітніх ресурсів;
- опанування нових інформаційних технологій;
- опанування нових організаційних форм навчальної діяльності.

ВікіОсвіта пропонує педагогам перелік інформаційних освітніх ресурсів, з можливістю розширення інформаційної бази даних (<http://www.eduwiki.ukan.net.ua>). Слід зазначити, що представлені ресурси структуровано за напрямками, що оптимізують роботу вчителів з пошуку інформації: українська педагогіка, інтернет для освіти, навігатор інформаційних ресурсів з педагогіки, віртуальна педагогічна бібліотека, каталоги освітніх ресурсів для вчителів (структуровані за навчальними предметами), каталог журналів, каталог музеїв, каталог бібліотек, каталог інтернет-ресурсів інститутів післядипломної педагогічної освіти, каталог «Образовательные программы», каталог «Единое окно доступа к образовательным ресурсам», единая коллекция цифровых образовательных ресурсов, бібліотека діафільмів, «Игры разума» (задачі, загадки, головоломки).

Активне використання мережі Інтернет в освітніх інформаційних системах відкриває широкі можливості підвищення рівня освіченості та креативності педагогів, забезпечує неперервну самоосвіту, а також активно сприяє організації дистанційного навчання у віртуальних аудиторіях, віртуальних навчальних закладах. До прикладу, в Дистанційній Академії Elnik навчання відбувається постійно, в безперервному режимі. Вчителі вивчають сучасні інформаційні Інтернет-технології та методику їх використання у навчальному процесі. Досвід роботи освітян доводить, що важливою ознакою занять є практикоорієнтоване навчання. Наприклад, вчителі Херсонської гімназії №1 є членами Елітного Клубу Педагогів при Дистанційній Академії Elnik, приймають участь в освітніх он-лайн зустрічах, вебінарах, флешмобах, та, готуючись до атестації, створюють персональні електронні портфоліо, відеопрезентації за допомогою програми Camtasia Studio, а також «живі» презентації з використанням графічних планшетів.

Висновки. Взаємодія педагогів за допомогою інформаційних технологій є найбільш сучасною та ефективною формою ділової і суспільної активності, засобом професійного розвитку. Завдяки активному запровадженню інформаційних технологій в усі галузі суспільства, у тому числі і післядипломну педагогічну освіту, значно збільшуються можливості отримання, зберігання та поширення інформації. Основним результатом взаємодії вчителів, в тому числі і

природничих дисциплін, за допомогою сучасних інформаційних технологій передбачається виникнення продуктів і послуг, які задають нову якість освітнього партнерства і забезпечують свободу руху всіх суб'єктів освітнього простору.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у створенні методології електронного навчання, визначенні особливостей використання у післядипломній педагогічній освіті технологій електронного навчання, з'ясуванні ризиків та розробці превентивних заходів щодо деструктивного впливу глобальної мережі на розвиток професіоналізму вчителів.

УДК 378.147

Ибрагимова Л.С.

МУЛЬТИМЕДИА ТЕХНОЛОГИИ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ ИНЖЕНЕРНЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ

Рассматриваются вопросы эффективного изучения и применения мультимедиа технологий при подготовке студентов инженерных специальностей.

Ключевые слова: мультимедиа технологии, информатизация образования, инженер-разработчик информационных систем, информационная компетентность.

Ибрагимова. Л.С. Мультимедиа технологий в профессиональной подготовке студентов инженерных специальностей. Розглядаються питання ефективного вивчення і застосування мультимедійних технологій під час підготовки студентів інженерних спеціальностей.

Ключові слова: мультимедиа технологий, информатизация освіти, инженер-разработчик информационных систем, информационная компетентность.

Ibragimova L.S. Multimedia technologies in professional training of engineering students. Discusses effective study and application of multimedia technologies in the training of engineering students.

Keywords: multimedia technologies, informatization of education, engineer of information systems, information competence.

Актуальность и постановка проблемы в общем виде. Мультимедийные технологии (МТ) – одно из наиболее бурно развивающихся направлений новых информационных технологий, используемых в учебном процессе. В толковом словаре терминов понятийного аппарата информатизации образования МТ определяется как информационная технология, основанная на одновременном использовании различных средств представления информации и представляющая совокупность приемов, методов, способов и средств сбора, накопления, обработки, хранения, передачи, продуцирования аудиовизуальной, текстовой, графической информации в условиях интерактивного взаимодействия пользователя с информационной системой, реализующей возможности мультимедиа - операционных сред [1].

Анализ последующих исследований и публикаций. МТ в системе образования – явление достаточно новое и до конца не изученное. До настоящего времени отдельные аспекты, связанные с изучением и использованием МТ в учебном процессе, были отражены в работах: использование технологий мультимедиа в процессе подготовки учителя – И.И. Косенко, О.Г. Смолянинова, А.В. Тумалев; создание мультимедийных средств учебного назначения – И.В. Белицын, В.А. Касторнова, С.С. Кравцов, И.В. Манторова, О.В. Лобач, А.В. Осин, В.А. Стародубцев; применение МТ в обучении – Н.С. Анишимова, Ю.С. Браун, Н.В. Клемешева, Д.П. Муравлев, Г.М. Шампанер, О.В. Шлыкова.

Большинство исследователей рассматривают МТ как средство повышения эффективности обучения, характерной (отличительной) особенностью которого является представление информации не только в виде текста, но и в виде образов (Л.Х. Зайнутдинова, В.А. Касторнова, С.Н. Поздняков, А.В. Осин, И.В. Роберт, М.А. Уайт, О.В. Шлыкова и др.), позволяющих максимально сконцентрировать внимание обучающихся,

- Список використаних джерел:**
1. Гапиченко Г.Є. Wiki-сайт – середовище реалізації освітніх проєктів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://conferenceipo.mdu.edu.ua/doklad/gapichenko.pdf>
 2. Кадемія М.Ю. Сучасні педагогічні технології навчання дорослих / М.Ю. Кадемія // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2014. – №2. – С.11–17.
 3. Куликова Н.Ю. Формирование информационной компетентности преподавателей спецдисциплин в техникуме / Н.Ю. Куликова // Новые информационные технологии в университетском образовании: Материалы XII научно-методической конференции – Новосибирск, 2007. С. 15-16

способствуют лучшему пониманию, осмыслению и запоминанию информации.

Изложение основного материала. Не вызывает сомнения, что мультимедиа даже на начальном этапе своего развития выводит общение между пользователем и компьютером на новый уровень, расширяет спектр форм и средств информационного обмена. Она усиливает элемент творчества, как в процессе подготовки обучающих программ, так и в процессе самого обучения, сокращая долю рутинной и неинтересной работы, совершенствуя процесс преподавания [2]. В профессиональной подготовке студентов МТ выступают не только в роли средства обучения, но и предмета изучения и инструмента решения профессиональных задач. В соответствии с государственным образовательным стандартом высшего профессионального образования структура профессиональной деятельности специалистов, определяется областью, объектами и видами их профессиональной деятельности.

В соответствии с фундаментальной и специальной подготовкой специалист независимо от направления должен выполнять следующие виды профессиональной деятельности: проектно - конструкторскую; технологическую; организационно-управленческую; научно-исследовательскую; эксплуатационную.

Задача повышения качества подготовки специалиста в современных условиях решается принятием компетентностного подхода как одной из стратегий профессионального образования. Проблемы компетентностного подхода в образовании занимались такие исследователи, как В.И. Байденко, Л.И. Берестова, Г.Э. Белицкая, Л.Н.Болотов, Н.А. Гришанова, И.А. Зимняя, Н.В. Кузьмина, В.Н. Куницина, В.С. Леднёв, А.К. Маркова, Н.Д. Никандров, Ю.Г. Татур, Н. Хомский, А.В. Хуторской, и другие.